

*Спрінсян В. Г., канд. мистецтвознавства,
Державний університет «Одеська політехніка», м. Одеса*

АНАЛІЗ СУЧАСНОГО СТАНУ БІБЛІОТЕК ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ УКРАЇНИ ТА СТВОРЕННЯ ЄДИНОГО БІБЛІОТЕЧНОГО ПРОСТОРУ

Актуальність теми дослідження обумовлена тим, що бібліотеки охоплюють всі сфери життєдіяльності людини, зокрема сферу навчання та науки, які є фундаментальними у системі держави та суспільства, особливо в епоху активної інформатизації та глобалізації, що спричиняє збільшення потреби у висококваліфікованих фахівцях-випускниках закладів вищої освіти та науковцях для формування свідомості нації, зростання економічного потенціалу країни та науково-технічного прогресу, тому цей вектор розвитку є одним з пріоритетних.

Наукові розвідки про специфіку функціонування, трансформування та сутність бібліотек закладів вищої освіти викладені у працях Н. Г. Грабар, Т. О. Колесникової, А. Л. Кухаренко та ін. Основи інформатизації та автоматизації бібліотечної справи розглядали у своїх дослідженнях такі науковці, як Т. О. Колесникова, О. Ю. Мар'їна. Фундаментальні основи бібліотечної справи та бібліографічних технологій викладені у працях О. В. Воскобойнікової-Гузєвої, Т. В. Новальської, Г. М. Швецової-Водки та інших науковців.

Варто зауважити, що в умовах сучасності бібліотека ЗВО має особливу роль для студентства та наукової спільноти, яка полягає не тільки в інформаційно-документаційному забезпеченні освітніх та дослідних процесів, а й у тому, що вона «сприяє формуванню національної самосвідомості, спрямовуючи на вибір певної системи цінностей» [1]. Виходячи з цього, формується розуміння про університетську бібліотеку як про соціокомунікативний інститут, який не тільки здійснює роботу безпосередньо з документами, створюючи каталоги, формуючи фонди, реалізуючи книговидачу, а й бере участь у закладенні та продукуванні багатогранної системи цінностей у користувачів, інтелектуального розвитку та розуміння себе як складової суспільства, які у сукупності створюють у особистості певний рівень вихованості, поведінкові алгоритми, здатність до аналізу та критичного мислення.

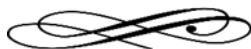
Важливу роль у модернізації системи бібліотек закладів вищої освіти відіграє глобальний процес інформатизації, який не тільки знаходить своє віддзеркалення у реформуванні суспільної думки щодо інформаційного простору, а й закріплюється законодавчими актами для формування загальної державної стратегії розвитку. Бібліотеки закладів вищої освіти стають не тільки джерелом знань – завдяки використанню новітніх інформаційних технологій вони створюють нові канали документної комунікації [2], які виходять зі звичних меж «бібліотекар–читач», трансформуючись у нове уявлення про механізми отримання інформації, які характеризуються не тільки автоматизацією, а й відсутністю часових та просторових меж. Важливим аспектом у питанні автоматизації бібліотечної діяльності постає забезпечення повноцінної механізації всіх традиційних операцій у комплексі для створення ефективної моделі функціонування бібліотеки, адже інформатизація передбачає відкриті інформаційні системи, що створені на базі комп'ютерних та телекомунікаційних технологій. Інтернет-технології відкривають широкі перспективи для надання користувачам доступу до електронних каталогів, баз даних (зокрема зарубіжних), повнотекстових, оцифрованих документів в електронному вигляді, а також для демонстрації віртуальних виставок з погляду культурної просвіти читачів; створюють фундамент для створення нових інформаційних послуг, серед яких бази даних, електронні каталоги, електронні матеріали, а також популяризації соціальних мереж як способу комунікативної взаємодії та ідентифікації освіти і науки в Інтернет-просторі. Отже, електронні ресурси бібліотек відповідно до їхньої соціальної ролі забезпечують задоволення інформаційних, освітніх та наукових потреб.

Сутність Єдиного бібліотечного простору у системі ЗВО виражається у трансформації класичного розуміння про електронну бібліотеку. Цей ресурс спрямований, передусім, на

взаємодію бібліотек вищої школи України та об'єднання загальних зусиль для формування єдиного універсального фонду з перспективою комунікації. Це визначає роль ЄБП як навчального / наукового ресурсу з безмежним доступом відносно часу та простору, що у результаті здійснює позитивний вплив на формування конкурентоспроможних фахівців у будь-якій сфері діяльності. Структура ресурсу «Єдиний бібліотечний простір» є комбінацією бібліотечно-інформаційного ресурсу та соціальної мережі, тому охоплює розділи, що притаманні обома сайтам. Саме кооперація та тісна взаємодія бібліотек спроможна створити нове розуміння про бібліотечні фонди та способи їхнього використання, адже актуальними методами реформації на сьогодні є знищення просторових та часових меж між користувачем та інформацією, що забезпечує економію часу та ресурсів.

Список використаної літератури

1. Молчанова С. Роль бібліотеки ВНЗ у формуванні ціннісних орієнтирів молоді в нових умовах. *Бібліотечний форум: історія, теорія і практика*. 2015. № 1(1). С. 39–43.
2. Шкутник І. М., Шестопалова О. В. Бібліотека та інформатизація сучасної освіти: технологія взаємодії. *Бібліотеки ВНЗ України у процесі імплементації Закону «Про вищу освіту» та інформатизації суспільства*: матер. Всеукр. наук.-практ. конф., Івано-Франківськ, 16–19 червня 2015 р. Івано-Франківськ: НТБ ІФНТУНГ, 2015. С. 344–352.
3. Про бібліотеки та бібліотечну справу: Закон України від 27.01.1995 р. № 32/95-ВР. Дата оновлення: 01.01.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/32/95-вр> (дата звернення: 30.04.2020).

*Тимофєєва К. О., аспірантка,
Київський національний університет культури і мистецтв, м. Київ*

ЕПІСТОЛЯРНА КОМУНІКАЦІЯ В АРХІВНІЙ СПАДЩИНІ П. КУЛІША

Процес відродження національної самосвідомості нині неможливий без вивчення українського культурного та суспільно-політичного життя XIX ст. Найправдивішими свідками тогочасних подій виступають листи видатних діячів України цієї доби. Сьогодні значно посилилася увага до епістолярної спадщини письменників попередніх епох. У XIX–на початку XX ст. в українській гуманітаристиці спостерігалось високе піднесення епістолярної культури. З огляду на підцензурну пресу листування тоді відігравало важливу комунікативну роль, значною мірою сприяло духовному зближенню національно спрямованих вітчизняних письменників та поширенню серед них прогресивних ідей.

Упродовж XX ст., особливо в період його другої половини, було багато втрачено історичної, літературної, мистецтвознавчої та іншої інформації, оскільки листування перестало бути основним комунікативним засобом спілкування між творчими й науковими особистостями. Тож XIX ст. цілком справедливо можна вважати добою розквіту епістолярного жанру. Саме в цей період у поле зору науковців стали все більше потрапляти листи приватного змісту. Епістолярна спадщина письменників за своєю інформативністю не тільки не поступається іншим джерелам, а й дає змогу проілюструвати широке коло культурних, літературних, наукових та громадських інтересів художників слова.

Українські письменники-класики, насамперед Т. Шевченко, П. Куліш, Марко Вовчок, Панас Мирний, І. Франко, Леся Українка, М. Коцюбинський, П. Грабовський, В. Стефаник, О. Кобилянська та інші, залишили надзвичайно цінну й самобутню епістолярну спадщину. «Листування українського письменства – невід'ємний компонент „культурного ландшафту